

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 137/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť Obvodnej poľovnickej komory Martin, Svätoplukova 16, Martin, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Advokátska kancelária, Andreja Kmeťa 28, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 20 S 112/2013-41 z 18. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Obvodnej poľovnickej komory Martin o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2014 doručená sťažnosť Obvodnej poľovnickej komory Martin, Svätoplukova 16, Martin (ďalej len „sťažovateľka“ alebo „obvodná poľovnícka komora“), ktorou namieta porušenie

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 S 112/2013-41 z 18. marca 2014 najmä tým, že krajský súd zastavil v správnom súdnictve proti nej vedené konanie podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to pre odpadnutie predmetu konania namiesto dôvodu *res iudicata*, s tým, že jej bola uložená aj povinnosť uhradiť trovy konania.

2. Podstatou argumentácie sťažovateľky je polemika s rozhodnutím krajského súdu v správnom súdnictve, ktorým bolo zastavené konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy proti sťažovateľke pre odpadnutie dôvodu konania, pretože sťažovateľka medzičasom rozhodla o poľovnom lístku, pričom podľa jej názoru malo byť konanie zastavené kvôli prekážke *res iudicata*. Sťažovateľka vytyka rozhodnutiu procesné nedostatky, a to nedostatočné odôvodnenie, nesprávne rozhodujúce teleso, nedodržanie kontradiktórnosti. Tým mali byť porušené jej základné procesné práva. Tým, že musela uhradiť trovy konania pred súdom malo byť porušené aj jej právo na ochranu majetku, čo sa z kontextu veci javí ako hlavná záťaž pre sťažovateľku. Podstatou sťažnosti je však v prvom rade, *a limine*, zistenie, či nie je sťažovateľka orgánom verejnej moci, a teda či je oprávnenou osobou na podanie ústavnej sťažnosti.

3. Žalobca, poľovník [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), podal v roku 2013 proti obvodnej poľovníckej komore správnu žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t OSP vo veci vydania päťročného poľovníckeho lístka. Ešte skôr bol žalobcovi uložený trest zákazu činnosti poľovníctva a s tým súviseli komplikácie pri (ne)vydávaní poľovníckeho lístka. Krajský súd v rozhodnutí sp. zn. 20 S 43/2013 zo 16. júla 2013 argumentoval, že podľa § 79 ods. 1 zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom

konaní (správny poriadok), ak tento zákon neustanovuje inak. Výnimky z tejto zásady sú uvedené v § 79 ods. 2 zákona o poľovníctve, avšak rozhodovanie podľa § 51 zákona o poľovníctve o poľovnom lístku sa v tomto ustanovení nenachádza. Uvedené právomoci preto obvodná poľovnícka komora naplní tým, že vydá správne rozhodnutie v zmysle správneho poriadku. Krajský súd zistil, že v zákonnej 30-dňovej lehote mu nebol lístok vydaný, ani vydanie odopreté, ani mu nebol lístok odňatý, a preto rozhodol týmto výrokom: „*Súd ukladá Obvodnej poľovníckej komore Martin, aby rozhodla o žiadosti navrhovateľa bez pridelennej spisovej značky o vydanie 5-ročného poľovného lístka pre občana SR zo dňa 18.12.2012, v lehote do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia.*“

4. Žalobca podal opätovne obdobný žalobný návrh, pretože sťažovateľka - obvodná poľovnícka komora, nevydala v súdom stanovenej lehote rozhodnutie. Počas tohto druhého konania pred krajským súdom vedeného pod sp. zn. 20 S 112/2013 obvodná poľovnícka komora vydala rozhodnutie č. 30, 31/2013 zo 7. novembra 2013, ktorým bola žiadosť o vydanie poľovného lístka zamietnutá a vydanie päťročného poľovného lístka mu bolo odopreté. Podľa § 250t ods. 6 OSP predseda senátu konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie, a zároveň rozhodne o trovách konania. Krajský súd pri aplikácii § 250t ods. 6 OSP konanie o podanom návrhu zastavil, keďže odporca - obvodná poľovnícka komora - o žiadosti navrhovateľa (žalobcu) z 18. decembra 2012 už rozhodol rozhodnutím č. 30, 31/2013, v dôsledku čoho odpadli dôvody na ďalšie konanie. O trovách konania súd rozhodol pri aplikácii § 246c ods. 1 prvej vety OSP v spojení s § 146 ods. 2 prvou vetou OSP. Odporca svojím konaním z procesného hľadiska zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, pretože o žiadosti žalobcu z 18. decembra 2012 rozhodol 7. novembra 2013 až po podaní návrhu, ktorý bol na poštovú prepravu podaný 11. októbra 2013. Návrh bol teda podaný dôvodne.

5. Sťažovateľka je presvedčená, že konanie malo byť zastavené pre prekážku *res iudicata*, čo by znamenalo jej úspech v konaní. Náhradou trov bolo porušené jej právo na pokojné užívanie majetku. Sťažovateľka namieta porušenie práva na spravodlivý proces nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu. Ďalej namieta rozhodovanie senátu namiesto predsedu senátu. Taktiež podľa sťažovateľky mala byť

porušená rovnosť zbraní (skôr kontradiktórnosti, pozn.), pretože nemala možnosť vyjadriť sa k dvom vyjadreniam žalobcu (čl. 48 ods. 2 ústavy). Taktiež dostala opis žalobného návrhu bez príloh, čo je podľa jej názoru v napätí s § 42 ods. 3 druhou a treťou vetou OSP.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 20S/112/2013 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. (1) Listiny základných práv a slobôd a ľudského práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa článku 20 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky a článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a právo sťažovateľa podľa článku 48 ods. (2) Ústavy Slovenskej republiky vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 18.03.2014, sp. zn.: 20S/112/2013-41, zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Obvodnej poľovníckej komore Martin, priznáva právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo 284,08 EUR (slovom: dvestoosemdesiatštyri euro a osem centov) za dva úkony právnej služby á 134,00 EUR + dvakrát režijný paušál á 8,04 EUR(...), ktorú je Krajský súd v Žiline povinný uhradiť na účet JUDr. Gabriely Kľačanovej, advokátky(...), do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy podané niekým zjavne neoprávneným.

8. Ústavný súd ako ochranca slobody, si v prvom rade všimol (porov. bod 2), že sťažovateľka je žalovaná v správnom súdnictve. Žalovaným v správnom súdnictve môže byť len teleso verejnej správy, ktoré vrchnostensky – vertikálne vykonáva moc, a tak nemôže byť v tejto právnej situácii nositeľom ľudských práv, ktorých ochrana je podstatou ústavnej sťažnosti – ústavného súdu (čl. 124, čl. 127 ústavy). Ustanovenie § 244 ods. 2 OSP znie: „V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj *orgánov záujmovej samosprávy* a ďalších *právnických osôb*, ako aj fyzických osôb, *pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.*“ Konkrétnejšie, podľa § 250t ods. 1 OSP fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že *orgán verejnej správy* nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť *orgánu verejnej správy* vo veci konať a rozhodnúť. V predmetnej veci ide o právnickú osobu, ktorej zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy, ide o orgán verejnej správy, sťažovateľka to nespochybnila a je to tak objektívne.

9. Obvodná poľovnícka komora je lokálnou zložkou Slovenskej poľovníckej komory, ktorá bola zriadená podľa § 41 ods. 1 zákona o poľovníctve ako nútený zväzok k výkonu práva poľovníctva [(1) *Zriaďuje sa Slovenská poľovnícka komora. (2) Komora je právnická osoba.*]. Časť činnosti, ktorá sa predtým vykonávala spolково v občianskom združení (aj keď v istom zmysle monopolnom; porov. § 3 ods. 1 zákona č. 23/1962 Zb. o poľovníctve a § 81 ods. 1 zákona o poľovníctve), sa teraz z normatívneho rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky, zákonom, môže realizovať povinne len cez poľovnícku komoru a len jej iný výsek ďalej cez súkromné poľovnícke organizácie (k vývoju právnej úpravy porov. Sluk, M. Poľovníctvo, právo verejné. In: *Magister Officiorum* 6/2012, s. 50 a nasl.).

Skutočnosť, že komora má vrchnostenský, ale aj privátny rozmer, mohla zmiast' aj sťažovateľku. Sťažnosti komôr, v ktorých nevystupujú ako orgány verejnej správy, sú riadne prerokované (porov. III. ÚS 168/2011).

10. Prebiehajúce konanie na ústavnom súde o súlade právnych predpisov sp. zn. PL. ÚS 19/2014 odráža názory, že súčasná koncepcia správy poľovníctva nie je právne nesporná.

11. „Vrchnostenskosť“ poľovníckej komory vyplýva z jej zriadenia zákonom, zo stanovenia kompetencií, moci, na úseku správy poľovníctva, z núteného členstva či z disciplinárnej právomoci. Uvedené naznačuje aj komentár, ktorý uvádza, že Slovenská poľovnícka komora je právnická osoba, ktorej zákonodarca zveril *právomoc* rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti poľovníctva (In: Lupták, M., Sarvaš, M. Zákon o poľovníctve, komentár k vybraným ustanoveniam. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, s. 179). Dôležitým znakom je aj konanie podľa správneho poriadku. V iných právnych vzťahoch môže sťažovateľka vystupovať (ne)vrchnostensky, a tam by mohla byť nositeľkou základných práv. Možno na tomto mieste spomenúť aj dnes už klasické federálne rozhodnutie I. ÚS 191/92 (R 3/92), podľa ktorého je verejnou mocou taká moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo, alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Dané uznesenie I. ÚS 191/92, aj keď sa týkalo „odporcu“ a jeho napadnutého zásahu v konaní o ústavnej sťažnosti, ukazuje, že ústavné súdy musia od počiatku svojej činnosti riešiť, či sú sťažovatelia (ne)vrchnostenský a či sú „odporcovia“ orgánmi verejnej moci (porov. z nedávnej doby PLz. ÚS 5/2015).

12. Sťažovateľka vystupovala vo vzťahu k žalobcovi, a teda aj v konaní pred správnym súdom v pozícii orgánu verejnej moci, kde nie je nositeľkou základných práv, preto je zjavne neoprávnenou osobou na podanie ústavnej sťažnosti, a preto ústavný súd musí jej sťažnosť odmietnuť. Ide o právne jasnú vec a taký je aj konštantný postoj ústavného súdu (porov. II. ÚS 51/2016 – predstavenstvo sťažovateľky).

13. Z hľadiska teórie zamestnávajú *nútené zväzky* bádateľov už viac než storočie. Nestor československej právnej filozofie habilitoval prácou *Príspevky k teórii nucených svazkú*. K verejnej povahe týchto telies uvádza: „*Zde budiš připomenout, že existence nuceného svazku vzniká nikoliv vůli jednotlivců spolčených, nýbrž vůli státu samého. Tím znakem liší se především nucené svazky od ostaních svazkú, jejichž vznik a trvání jest primárně odvislým od vůli jednotlivců, k němuž teprve jako sekundární přistupuje dopuštění se strany státní. Dále pokládá stát úkol nuceného svazku za svůj vlastní úkol, jelikož by jinak jednotlivce do svazku nenutil.*“ In: WEYR, František. *Príspevky k teórii nucených svazkú*. Praha: Sborník věd právních a státních, 1908. 273 s. Knihovna Sborníku věd právních a státních. Řada státovědecká; č. 11, s. 79

14. Ústavný súd už mal možnosť rozhodovať o návrhu orgánu verejnej moci, ktorý neuspel v správnom súdnictve. Protimonopolný úrad namietal, že mu bolo odmietnuté odvolanie v správnom súdnictve. V uznesení sp. zn. II. ÚS 80/09 (č. 91/2009 Zbierky nálezov a uznesení ústavného súdu) k tomu ústavný súd uviedol: „*Zmyslom ústavnej sťažnosti je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou a s tým previazané presadzovanie ochrany a rešpektu k ľudským slobodám u všetkých orgánov verejnej moci. Verejná moc je teda povinná rešpektovať a chrániť ľudské práva, pričom obsah tejto povinnosti je podmienený charakterom jednotlivých základných práv. Nositeľ základného práva je takto determinovaný oblasťou ochrany, ktorú má dané základné právo zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát v zásade nie je nositeľom základných práv. Štát nemá slobodný priestor a slobodnú vôľu. Naopak, štátne orgány majú právomoci a kompetencie. Opačné vnímanie je absurdné a zároveň popierajúce samotnú podstatu právneho štátu.*

Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu a zahraničných ústavných súdov s kompetenciou prerokúvať ústavnú sťažnosť. Prvým náznakom tejto judikatúry bolo uznesenie sp. zn. I. ÚS 29/97 ešte z čias podnetu. Nasledovali ďalšie uznesenia napr. sp. zn.

II. ÚS 187/03, II. ÚS 19/04, I. ÚS 69/04 (časť II, odsek 5), IV. ÚS 149/04, III. ÚS 115/06, I. ÚS 239/07 a III. ÚS 329/07. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomenul taktiež čl. 34 dohovoru, ktorý explicitne zakazuje vládnym orgánom vysokých zmluvných strán podávať sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva. Rovnaký prístup možno pozorovať v Českej republike (porovnaj stanovisko sp. zn. PL. ÚS-st 9/99, uznesenie sp. zn. III. ÚS 516/03, z ostatnej doby uznesenie sp. zn. I. ÚS 3103/08, <http://nalus.usoud.cz>), v Slovinsku (sklep Up-98/06 z 21. decembra 2006, www.us-rs.si) a v Chorvátsku (U-III-4845/2004, www.codices.coe.int).

Podľa názoru ústavného súdu konanie pred správnym súdom súvisí s postavením sťažovateľa ako nositeľa moci, aj keď pred súdom túto moc vrchnostensky nevykonáva, a preto aj procesné práva sú prepojené s jeho mocenským postavením, a ich porušenie nemôže byť teda namietané cez ústavnú sťažnosť. Súdna ochrana zvlášť v správnom súdnictve súvisí taktiež s ochranou slobodnej sféry súkromných osôb, a to špecificky pred výkonnou mocou. Sťažovateľ sa snaží cez opravný prostriedok, ktorý mu odoprel druhostupňový správny súd (najvyšší súd), zvrátiť pre neho nepriaznivé rozhodnutie, čím by mohol poškodiť súkromnú osobu - žalobcu v správnom súdnictve. Už správny súd je ochranou pred štátom, a tak nemôže byť ústavný súd ochranou správneho orgánu pred správnym súdom. Z uvedeného vyplýva, že aj v predmetnej veci považuje ústavný súd sťažovateľa za zjavne neoprávnenú osobu.

Napokon treba uviesť, že ústavná sťažnosť nie je bežným opravným prostriedkom, ktorý je k dispozícii všetkým účastníkom predchádzajúcich konaní na zvrátenie pre nich nepriaznivého priebehu alebo výsledku konania. Ako už bolo uvedené, účelom ústavnej sťažnosti je rozhodovanie o skutočnosti, či napadnuté orgány verejnej moci rešpektovali alebo chránili základné práva a slobody fyzických alebo právnických osôb. Len na základe sťažnosti osoby, ktorá je nositeľom základných práv, a po zistení, že orgán verejnej moci porušil základné práva, možno kasáciou zvrátiť priebeh alebo výsledok napadnutého konania.“

15. Možno to spresniť s odzbrojujúcou úprimnosťou tým spôsobom, že aj keby boli porušené na úrovni objektívneho, neutrálne povedané „platónskeho“ práva, procesné

(podústavné) práva sťažovateľky, sťažovateľka to musí akceptovať, pretože vystupovala ako vrchnostenský orgán, a tak nie je chránená základnými právami a ústavnou sťažnosťou.

16. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2016